

СЕКЦІЯ «ТРАНСПОРТНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ»

УДК 656.223

Ломотько Д.В.¹, Ковальов Д.Д.²

¹ проф. Український державний університет залізничного транспорту

² аспірант Український державний університет залізничного транспорту

ОГЛЯД СТАНУ КОНТЕЙНЕРНИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У НАПРЯМКУ УКРАЇНА - ПОЛЬЩА

Транспортна логістика України перебуває у непростому становищі. Воєнний стан негативно впливає на галузь та спонукає гравців шукати нові ринки збуту, а отже і альтернативні логістичні шляхи. Однак, не дивлячись на скрутне економічне становище ринок контейнерних перевезень України за 2023 рік показав позитивний тренд на зріст. Блокада портів переорієнтувала вантажопотоки з Чорного моря на прикордонні переходи з країнами ЄС. Така тенденція дає можливість для розвитку мультимодальних контейнерних перевезень при участі залізничного транспорту пан'європейськими коридорами TEN-T. Станом на сьогодні більшість компаній вже відчувають відновлення ринку.

За даними УЗ, їхні контейнерні перевезення у 2023 році зросли на 34%, до 201, 2 тис. TEU (мова лише про контейнери з вантажем, без урахування порожніх), що приблизно відповідає обсягу 2019 року. Із них 62% контейнерів пішло на експорт, 19% - імпорт, ще 19% - це перевезення по Україні. Ще один з лідерів ринку – Laude - відзначає, що за минулий рік компанія почала відновлювати обсяги. За даними Laude, у 2021 році було перевезено 104,3 тис. TEU, у 2022 році - 61,2 тис. TEU, і в 2023 році - 89,3 тис. TEU. Про збільшення показників говорять також в компанії N'UNIT. Обсяги перевезень в 2023 році збільшились приблизно в два рази порівняно з 2022 роком та наблизились до довоєнного рівня []. Однак, не дивлячись на покращення показників обсягів перевезень стан прикордонних терміналів може і має бути покращений.

Першою проблемою з якою стикнулися логістичні компанії це переорієнтація на нетипові для залізничних контейнерних перевезень товари. Основним товаром для транспортування у контейнерах досі залишаються зернові та олійні культури. Статистика обсягів здачі поїздів/вагонів через прикордонні переходи регіональних філій АТ "Укрзалізниця" за 28.01.2024 показує, що на напрямку Україна - Польща фактична середньодобова здача вагонів складає 831 ваг на 4 переходи. Серед цих 831 вагони 174 припадає на зернові культури. І така тенденція на

зернові вантажі тільки зростає. Протягом тижня на переході Ягодин – Дорогуськ задокументували зростання середньодобової передачі зернових на +5,03 вагонів за добу, або +11,33 %. Така ж ситуація і на переході Мостиська II – Медика зріст становив +1,08 в/доба (+4,56%). Загалом через польські переходи щодоби передається 92,46 вагонів зі зерном, за тиждень показник зріс на +3,79 вагонів на добу або +4,27 %.

Це підводить нас до проблеми простоїв вагонів на терміналах. Оскільки йде переорієнтація на залізничний транспорт і наявність вантажів в напрямку прикордонних переходів буде зростати і надалі, що в свою чергу призведе до зростання черг на перетин кордону. Станом на 28.01.2024 р. сумарний наявний вантаж вимірюється у кількості 4958 вагонів, серед яких 2619 складають зернові культури і товари рослинного походження (зерно, олія, жмих, шрот). За даними АТ "Укрзалізниця", показники простою у чергах на перетин кордону при фактичній середньодобовій здачі зведено до таблиці 1.

Таблиця 1 – Кількість вагонів в черзі по залізничних переходах [2]

№	Прикордонний перехід/стик	Наявність вантажу в напрямку прикордонного переходу станом на 28.01.2024 (ваг)	Черга на перетин кордону при фактичній середньодобовій здачі (в добах)
1	Ягодин-Дорохуськ	390	2
2	Ізов-Грубешув	3856	10
3	Рава-Руська-Верхрата	32	3
4	Мостиська-2- Медика	680	3

Виходячи з даних таблиці, простої вагонів на переходах з Польщею складає 2-3 доби. Однак, як видно на приладі переходу Ізов-Грубешув українські термінали мають бути модернізовані аби уникнути значних черг при зростанні вагонопотоку на станції.

Висновок. Зростання обсягів перевезень та переорієнтація транспортування вантажів на напрямки країн ЄС вимагають від України налагодження роботи та модернізації терміналів. Технічний стан переходів потребує ремонту та реконструкції наявних споруд. Це дозволить вдосконалити транспортні мережі, щоб мати змогу надавати гуманітарну допомогу та збільшити об'єми експорту Українських товарів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ольга Бистрицька. Контейнеризація вантажопотоків: Яким був 2023 рік для ринку та як основні гравці оцінюють перспективи росту. 12 лютого 2024. URL:

https://cfts.org.ua/articles/konteynerizatsiya_vantazhopotokiv_yakim_buv_2023_ri_k_dlya_rinku_ta_yak_osnovni_gravtsi_otsinyuyut_perspektivi_rostu_2018/140140

2. АТ Укрзалізниця. Офіційний сайт. URL: <http://www.uz.gov.ua>